

Thực trạng tính tích cực học tập của học sinh Trường Tiểu học Đông Thái, quận Tây Hồ, Thành phố Hà Nội

Đinh Trà My*

*SV, Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Received: 20/03/2023; Accepted: 23/03/2023; Published: 4/4/2023

Abstract: Active teaching methods are always a hot topic, need to be focused and often exchanged by teachers for the most effective application. Maximizing the ability of students, ensuring that students not only learn “deeply” but also learn “comfortably”. Therefore, the article presents: “Activity of learning of students at Dong Thai Primary School, Tay Ho District, Hanoi City”.

Keywords: Status, positivity

1. Đặt vấn đề

Xã hội ngày một phát triển, nhu cầu của con người ngày càng cao và đòi hỏi của xã hội đối với ngành giáo dục ngày một cấp thiết. Gia đình, xã hội đều quan tâm, tạo nhiều điều kiện cho giáo dục, quan tâm nhiều đến giáo viên và con em thì đòi hỏi của họ ở mỗi giáo viên ngày càng nhiều và ngày càng cao hơn.

Hiện nay có nhiều phương pháp dạy học tích cực có thể giúp giáo viên tích cực hóa hoạt động nhận thức của HS. Theo ý kiến của tác giả, qua hệ thống đặt câu hỏi, giáo viên sẽ bàn luận và có thể đào sâu vào kiến thức một cách dễ dàng và hợp lí, đồng thời phát huy được tính tích cực học tập, tích cực tư duy của HS.

Các phương pháp dạy học tích cực vẫn luôn là vấn đề nóng, cần chú trọng và thường xuyên được giáo viên trao đổi để áp dụng hiệu quả nhất. Phát huy được khả năng tối đa của HS, đảm bảo cho HS không những học “sâu” mà còn học “thoải mái”. Vì vậy, bài báo trình bày về: “Tính tích cực học tập của HS trường tiểu học Đông Thái Quận Tây Hồ Thành Phố Hà Nội”.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số điểm mạnh và điểm yếu của Trường Tiểu học Đông Thái quận Tây Hồ TP Hà Nội.

2.1.1. Điểm mạnh

Ban giám hiệu có nhiều tâm huyết, kinh nghiệm trong việc tổ chức các hoạt động trong đơn vị.

Nề nếp giảng dạy của GV và học tập của học viên được Ban giám hiệu luôn luôn quan tâm theo dõi chỉ đạo, kiểm tra, xem đó là cơ sở để nâng cao chất lượng giáo dục, làm nền tảng cho sự phát triển ổn định của trường tiểu học Đông Thái.

Phần lớn giáo viên giảng dạy tại trường tiểu học Đông Thái an tâm công tác, nhiệt tình trách nhiệm và có tâm huyết giảng dạy đối với đối tượng học viên.

Tập thể cán bộ, GV, CNV của trường tiểu học Đông Thái luôn đoàn kết, nhất trí cao các chủ trương của Ban giám hiệu đưa ra nhằm mục đích nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo nhân lực chất lượng cao tại trường tiểu học Đông Thái.

2.1.2. Điểm yếu

Công tác quản lý chủ yếu làm theo kinh nghiệm năng lực quản lý còn nhiều bất cập; quản lý chỉ đạo chưa chặt chẽ, chưa hiệu quả đặc biệt là công tác chỉ đạo dạy học theo hướng phát huy tính tích cực của người học.

Đội ngũ giáo viên còn một bộ phận không nhỏ chưa thực sự cố gắng trong việc đổi mới phương pháp dạy học, nhiều người vẫn quan tâm nhiều đến việc dạy học bằng phương pháp thuyết trình, thầy đọc, trò chép, không chủ động trong việc khai thác vốn kinh nghiệm, vốn sống của người học trong quá trình dạy học, chưa thực sự quan tâm đến phát huy tính tích cực của người học trong giờ lên lớp.

- Giáo viên có kinh nghiệm mũi nhọn còn ít, chất lượng giáo viên không đồng bộ cho nên ảnh hưởng không nhỏ đến việc thực hiện đổi mới phương pháp dạy học cho phù hợp với đối tượng học viên tại trường tiểu học Đông Thái.

2.2. Thực trạng tính tích cực học tập của HS Trường Tiểu học Đông Thái

2.2.1. Thực trạng nhận thức của cán bộ quản lý và giáo viên về phát huy tính tích cực học tập của HS trường tiểu học Đông Thái

Đề nắm bắt tình hình của việc dạy học hiện nay của giáo viên, đặc biệt là tinh thần đổi mới phương

pháp dạy học, chúng tôi đã dùng phương pháp điều tra (phát phiếu hỏi) đối với hầu hết giáo viên đang trực tiếp giảng dạy tại trường tiểu học Đông Thái thông qua câu hỏi nhằm xác định sự nhận thức của giáo viên về vấn đề dạy học theo hướng phát huy tích cực của người học tại trường tiểu học Đông Thái, kết quả lấy ý kiến trả lời của 55 giáo viên như sau:

Bảng 2.1 Kết quả nhận thức của cán bộ quản lý và giáo viên về phát huy tính tích cực học tập của HS trường tiểu học Đông Thái

TT	Phát huy tính tích cực của người học	Mức độ đồng ý					ĐTB
		Không đồng ý	Ít đồng ý	Phản văn	Đồng ý	Rất đồng ý	
	Là quan điểm dạy học	0	1	5	44	5	3.96
		0.00%	1.82%	9.09%	80.00%	9.09%	
	Là phương pháp dạy học	0	2	20	28	5	3.65
		0.00%	3.64%	36.36%	50.91%	9.09%	
	Là hình thức tổ chức dạy học.	0	0	28	22	5	3.58
		0.00%	0.00%	50.91%	40.00%	9.09%	
	Giáo viên sử dụng các phương pháp, biện pháp kỹ thuật dạy học nhằm khai thác vốn sống, vốn kinh nghiệm của người học đồng thời giáo viên đặt ra câu hỏi và huy động HS tham gia giải quyết.	0	1	0	19	35	4.6

Qua phiếu điều tra chúng tôi nhận thấy phần lớn giáo viên chưa hiểu đúng thế nào là dạy học theo hướng phát huy tích cực của người học, có tới gần 60% cho rằng dạy học theo hướng phát huy tính tích cực của người học là” phương pháp dạy học” hoặc “hình thức tổ chức dạy học” .

Tuy nhiên qua phiếu điều tra chúng tôi cũng thấy phần lớn giáo viên đã xác định việc dạy học theo hướng phát huy tính tích cực của người học là phát huy giữa người học tham gia tích cực vào quá trình học tập, khai thác vốn sống, kinh nghiệm của người học trong quá trình học tập. Kết quả trên cho thấy từ chỗ nhận thức chưa đầy đủ về việc dạy học theo hướng phát huy tính tích cực của học viên tại trường tiểu học Đông Thái của một số giáo viên cho nên đã ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng trong quá trình đào tạo của đơn vị.

2.2.2. Thực trạng về phương pháp dạy học, biện

pháp phát huy tính tích cực học tập của HS trường tiểu học Đông Thái

Để xác định thực trạng về việc sử dụng các phương pháp, biện pháp, kỹ thuật dạy học của giáo viên hiện nay, chúng tôi đã dùng phương pháp điều tra qua phiếu hỏi đối với 93 giáo viên trong trường tiểu học Đông Thái kết quả như sau:

Bảng 2.2 Thực trạng về phương pháp dạy học, biện pháp phát huy tính tích cực học tập của HS trường tiểu học Đông Thái

Phương pháp, biện pháp, kỹ thuật dạy học	Mức độ thực hiện					ĐTB
	Không thực hiện	Ít thực hiện	Bình thường	Thường xuyên	Rất thường xuyên	
1. Dạy học nêu vấn đề	0	1	18	29	7	3.76
	0.00%	1.82%	32.73%	52.73%	12.73%	
2. Dạy học bằng tình huống	0	0	14	27	14	4
	0.00%	0.00%	25.45%	49.09%	25.45%	
3. Phương pháp động não	0	3	28	20	4	3.45
	0.00%	5.45%	50.91%	36.36%	7.27%	
4. Phương pháp đóng vai	0	2	22	29	2	3.56
	0.00%	3.64%	40.00%	52.73%	3.64%	
5. Phương pháp dạy học bằng dự án	0	1	26	21	7	3.62
	0.00%	1.82%	47.27%	38.18%	12.73%	
6. Phương pháp thuyết trình	0	0	8	28	19	4.2
	0.00%	0.00%	14.55%	50.91%	34.55%	
7. Phương pháp trực quan	0	0	1	36	18	4.31
	0.00%	0.00%	1.82%	65.45%	32.73%	
8. Phương pháp thảo luận nhóm	0	1	6	31	17	4.16
	0.00%	1.82%	10.91%	56.36%	30.91%	
9. Phương pháp vấn đáp	0	0	7	27	21	4.25
	0.00%	0.00%	12.73%	49.09%	38.18%	
10. Thực hành thí nghiệm	0	0	8	25	22	4.25
	0.00%	0.00%	14.55%	45.45%	40.00%	

Qua phiếu điều tra chúng tôi nhận thấy phần lớn giáo viên đã thường xuyên, hoặc đôi khi sử dụng một số phương pháp, biện pháp trong dạy học nhằm phát huy tính tích cực học tập của học viên. Những phương pháp gây hứng thú cho người học đã được giáo viên đề cập đến trong quá trình giảng dạy, tuy nhiên tỉ lệ giáo viên sử dụng chưa được nhiều và thường xuyên mà mới dừng lại ở mức độ tùy theo từng lớp, đối tượng HS mà sử dụng. Việc sử dụng phương pháp dạy học mang tính thụ động vẫn còn. Tỉ lệ giáo viên quan tâm đến việc thay đổi phương pháp dạy học nhằm phát huy tính tích cực của HS chiếm tới trên 50% nhưng vẫn còn một số bộ phận không nhỏ chưa

thực sự quan tâm đến vấn đề này. Một trong những nguyên nhân là do đối tượng đầu vào học tại trường tiểu học Đông Thái này rất yếu và học chưa thực sự tự giác trong quá trình học tập cho nên một số giáo viên vẫn sử dụng những phương pháp dạy học mang tính thụ động. Mặt khác do nhận thức chưa đầy đủ vấn đề đổi mới PPDH, một số giáo viên chưa thực sự quan tâm đến việc tìm hiểu đối tượng, khai thác những khả năng, vốn sống, vốn kinh nghiệm của học viên để vận dụng trong quá trình giảng dạy. Cá biệt có giáo viên chưa thực sự quan tâm và không sử dụng các biện pháp, kỹ thuật dạy học theo hướng đổi mới PPDH điều này ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng đào tạo của trường tiểu học Đông Thái.

2.2.3. *Thực trạng về hình thức dạy học phát huy tính tích cực học tập của HS trường tiểu học Đông Thái.*

Bảng 2.3 Thực trạng về hình thức dạy học phát huy tính tích cực học tập của HS trường tiểu học Đông Thái.

Các kỹ thuật	Mức độ thực hiện					ĐTB
	Không thực hiện	Ít thực hiện	Bình thường	Thường xuyên	Rất thường xuyên	
1. Động não	0	1	35	9	10	3.51
	0.00%	1.82%	63.64%	16.36%	18.18%	
2. Phản hồi nhanh	0	0	14	30	11	3.95
	0.00%	0.00%	25.45%	54.55%	20.00%	
3. 635	0	2	39	8	6	3.33
	0.00%	3.64%	70.91%	14.55%	10.91%	
4. Bê cá	0	1	32	14	8	3.53
	0.00%	1.82%	58.18%	25.45%	14.55%	
5. 3 lần 3	0	2	17	32	4	3.69
	0.00%	3.64%	30.91%	58.18%	7.27%	
6. Thảo luận nhóm	0	0	13	27	15	4.04
	0.00%	0.00%	23.64%	49.09%	27.27%	
7. Phòng tranh	0	0	13	18	24	4.2
	0.00%	0.00%	23.64%	32.73%	43.64%	
8. Nhóm lắp ghép	0	2	18	21	14	3.85
	0.00%	3.64%	32.73%	38.18%	25.45%	
9. Khăn trải bàn	0	0	15	8	32	4.31
	0.00%	0.00%	27.27%	14.55%	58.18%	
10. Hỏi đáp	0	0	19	11	25	4.11
	0.00%	0.00%	34.55%	20.00%	45.45%	

Qua kết quả tìm hiểu việc sử dụng các kỹ thuật cơ bản trong dạy học của giáo viên cho thấy phần lớn giáo viên đã sử dụng một số kỹ thuật nhằm khai thác kinh nghiệm, vốn sống của người học, gây hứng thú, tự giác của người học, như kỹ thuật dạy học động não, vấn đáp. Tuy nhiên một số kỹ thuật mới trong dạy học phần lớn giáo viên chưa biết nên

chưa sử dụng điều này cho thấy việc nhận thức dạy học nhằm phát huy tích cực của người học còn nhiều bất cập trong quá trình dạy học tại trường tiểu học Đông Thái. Nguyên nhân là: thứ nhất do giáo viên chưa thực sự quan tâm về cập nhật các kỹ thuật cơ bản trong đổi mới PPDH, thứ hai là việc tổ chức bồi dưỡng phương pháp dạy học mới cho đội ngũ giáo viên tại trường tiểu học Đông Thái chưa được quan tâm, thứ ba là do trình độ và ý thức học tập của học viên tại trường tiểu học Đông Thái còn hạn chế.

3. Kết luận

Thực trạng hoạt động dạy học các trường tiểu học vẫn còn nặng tính hình thức; công tác tổ chức, kiểm tra hoạt động dạy học chưa được quan tâm sâu sắc. Đa số các CBQL, GV vẫn còn thói quen quản lý theo nề nếp cũ, còn nhiều bất cập dẫn đến hiệu quả chưa cao, chưa thực sự đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục - đào tạo trong giai đoạn hiện nay. Nếu đề xuất và áp dụng các biện pháp được đề xuất một số khoa học và phù hợp với thực tiễn sẽ góp phần nâng cao chất lượng giáo dục ở trường Tiểu học Đông Thái.

Đề xuất đối với các trường TH của quận Tây Hồ Hiệu trưởng trường TH cần phải phân tích đúng thực trạng công tác quản lý của nhà trường. Trên cơ sở được trang bị kiến thức lý luận khoa học quản lý và khoa học giáo dục, Hiệu trưởng các trường phải thường xuyên nghiên cứu và cập nhật, áp dụng các biện pháp quản lý phù hợp để nâng cao chất lượng công tác quản lý.

Tích cực chỉ đạo hoạt động dạy học phát huy tính tích cực nhận thức của học sinh trong giáo viên.

Tăng cường việc bồi dưỡng, tập huấn cho giáo viên về lý luận dạy học hiện đại, kỹ năng tổ chức hoạt động dạy học theo hướng phát huy tính tích cực nhận thức của học sinh.

Tăng cường công tác xã hội hóa giáo dục, thu hút các nguồn lực tham gia vào hoạt động giáo dục nhằm tăng cường cơ sở vật chất và trang thiết bị dạy học để phục vụ cho hoạt động dạy học của nhà trường.

Tài liệu tham khảo

1. Thái Duy Tuyên (2010), Giáo dục học hiện đại, NXB Đại học Quốc gia, Hà Nội.
2. L. Aristova (1968), tính tích cực học tập của HS, NXB Giáo dục
3. Trần Bá Hoàn, Phó Đức Hòa (2003), Áp dụng dạy và học tích cực trong môn tâm lý giáo dục học: Tài liệu dùng cho giảng viên sư phạm môn tâm lý giáo dục học, Nxb. Đại học Sư phạm Hà Nội.